KLIIMAMINISTEERIUM

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025
Keskkonnateadlikkuse ja -hariduse 2027-2029 tegevuskava

Jane Marmor

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

- Miks koostada eraldi noorte keskkonnateadlikkuse uuring?
- Üldisest elanikkonnauuringust ei piisa noorte kohta usaldusväärsete järelduste tegemiseks.

- 804 vastajat, mis omakorda jagunes:
  - 649 gümnaasiumi 12. klassist
  - 155 kutsekooli lõpukursustelt

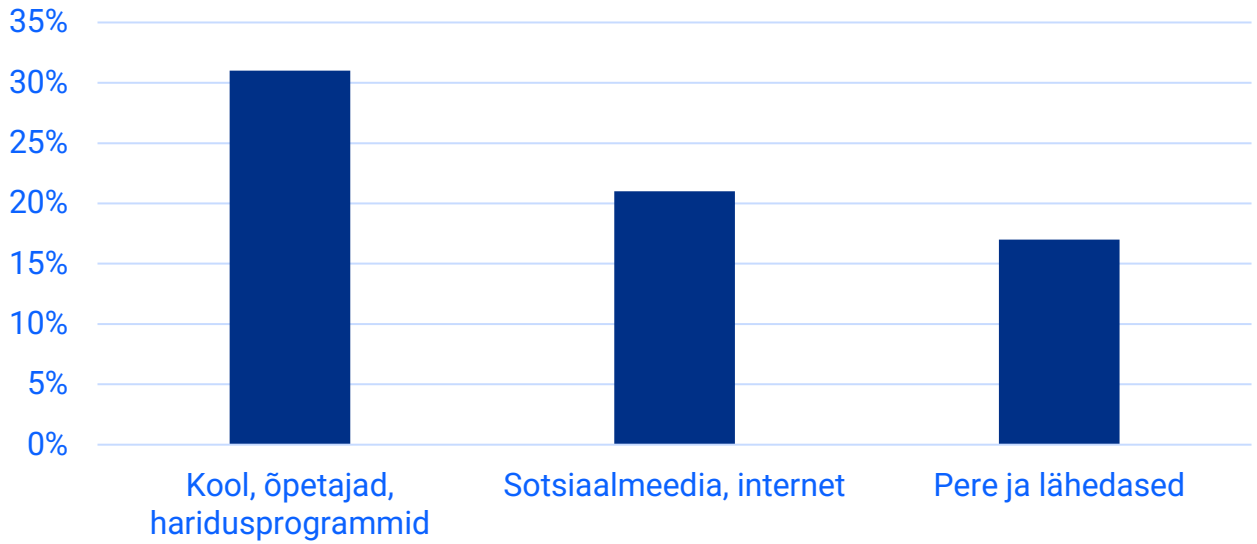
Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

Mis mõjutab noorte keskkonnaalaseid hoiakuid kõige enam?

- Kool ja õpetajad?
- Internet ja sotsiaalmeedia?
- Pere ja lähedased?

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

Noorte vastuste kohaselt mõjutab keskkonnateadlikkuse kujunemist kõige enam kool

Kes saalis viibijatest peab ennast keskkonnateadlikuks?

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

- 79% noortest peab end keskkonnateadlikuks.
- 2026. aasta elanikkonnauuringu esialgsetel andmetel peab end keskkonnateadlikuks 85% elanikest.
- Noorte enesehinnanguline keskkonnateadlikkus ei olnud seotud nende tegelike koskkonnaalaste teadmistega.

Kas allolevad väited on rohepesu?

1. Meie uus pesuvahend on loodussõbralik ja toetab puhast planeeti.

2. Meie ettevõte istutab igal aastal 500 puud, et kompenseerida oma süsiniku jalajälge.

3. Meie rõivatootmine kasutab alates 2023. aastast 100% taastuvenergiat, mida auditeerib sõltumatu osapool.

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

61% tundis ära üldsõnalise „loodussõbraliku“ pesuvahendi reklaami.

37% tundis ära puude istutamisega süsiniku jalajälje kompenseerimise problemaatilise väite.

41% sai aru, et konkreetne ja sõltumatult auditeeritud taastuvenergia kasutamise väide ei ole iseenesest rohepesu.

Lihtsa ja üldsõnalise rohepesu tunneb enamik noori ära, kuid keerulisemate väidete hindamisel vastas õigesti alla poole.

Kes saalis viibijatest käitub keskkonnahoidlikult?

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

79% noortest peab end keskkonnateadlikuks, kuid:

- 55% proovib sageli elektrit ja kütet säästa.
- 56% väldib sageli ühekordseid nõusid ja joogikõrsi.
- 54% aitab sageli kaasa ohtlike jäätmete õigesse kogumiskohta viimisele
- 27% väldib sageli keskkonda kahjustavate ettevõtete tooteid või teenuseid.
- 4% osaleb sageli ühistes keskkonnahoiutegevustes.

Keskkonnahoidlik käitumine on tegevuste lõikes väga erinev

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

59% vastanutest sooviks elada keskkonnahoidlikumalt, 2026 elanikkonna näitaja 65%

Keskkonnahoidlikku eluviisi takistavad muuhulgas praktilised tegurid

- 53% vastas, et ühiskond ei soodusta seda piisavalt
- 51% vastas, et keskkonnahoidlik eluviis on kulukas, sama arvas 69% elanikkonnast (2026)

Soov elada keskkonnahoidlikumalt on olemas nii noortel kui ka elanikkonnas laiemalt, kuid see ei tähenda, et selle rakendumine ei takerduks.

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

- 86% vastanutest saab kodust jalgsi loodusesse minna.

- Looduse kättesaadavus ei tähenda aga tingimata tugevat sidet loodusega.

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

- 23% noortest ja 37% elanikest tunneb looduse vastu imetlust pea iga päev
- 56% noorest ja 80% elanikes tunneb vajadust looduses olemise järele
- 54% noortest ja 68% elanikest peab teiste liikide kaitset olulisemaks kui majanduslikku kasu
- 41% noorest ja 75% elanikest vastas, et maharaiutud metsa nägemine teeb kurvaks
- 41% noortest on täiesti nõus, et loodusel on väärtus ka siis, kui inimene sellest otsest kasu ei saa. Kogu elanikkonna puhul on see näitaja 65%.

- **Uuringud viitavad, et noorte loodussuhe on nõrgem, kuid nende keskkonnateadmised ei pruugi sugugi kehvemad olla.**

- Kuigi noorte side loodusega on täiskasvanutega võrreldes nõrgem, tunnevad nad kliimamuutuste pärast rohkem muret.

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

Uuring näitab, et keskkonnahariduskeskuste õppeprogrammid on koolile oluline partner

- 39% vastanutest on klassiga käinud keskkonnahariduskeskuses
- Programmides osalenutel olid keskmiselt paremad teadmised kliimamuutuste leevendamisest ja nad kirjeldasid sagedamini **keskkonnahoidlikku käitumist**.

Noorte keskkonnateadlikkuse uuring 2025

Õpilaste hinnang õpetajate tehtud tööle on positiivne.

74% peab keskkonnateemade käsitlemist koolis piisavaks. Gümnasistidest pidas 2025. aastal keskkonnateemade käsitlemist piisavaks 76%, võrreldes 63%-ga 2023. aastal.

Mis siis edasi saab teha?

- Keskkonnahariduskeskuse pakutavad õppeprogrammid on hea täiendus koolis õpitavale
- Rohkem praktilist õppimist looduses, sealhulgas kooli lähiümbruses. Õuesõpe võiks olla õppetöö regulaarne osa.
- Üksikute faktide õppimise kõrval on oluline mõista, kuidas loodus, inimtegevus ja meie igapäevased valikud üksteist mõjutavad.

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse tegevuskava 2027–2029

- **Kuhu liigume keskkonnaharidusega järgmistel aastatel?**

- **Õppeprogrammid** toetavad õppekava eesmärke, õuesõpe muutub järjepidevamaks ja kohaliku looduse kasutamine õppetöös tavapärasemaks.

- **Kättesaadavad õppematerjalid**, koolitused ja koostöö keskkonnahariduskeskustega.

- **EKHÜ-ga** koostöös on arendamisel keskkonnahariduse kvaliteedisüsteem, mis hõlmab õppeprogrammide kvaliteeti, juhendajate pädevusi ja keskuste tegevuse kvaliteeti.

KLIIMAMINISTEERIUM

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse tegevuskava 2027–2029

Tegevuskava on jaotatud kolmeks osaks:

✓ Keskkonnaharidus

Keskkonnaharidus ja ökoloogilise kirjaoskuse kujundamine on formaalhariduse loomulik ja lahutamatu osa kõigil haridustasemetel. Mitteformaalharidus toetab formaalharidust praktiliste õpikogemuste, kogukondliku õppimise ja elukestva õppe võimalustega.

✓ Keskkonnateadlikkus

Eesti inimesed mõistavad, kuidas nende isiklikud ja professionaalsed valikud mõjutavad loodust ja keskkonda ning seeläbi ka nende endi tervist ja heaolu. Mõistmine on paneb aluse keskkonnahoidlikule käitumisele. Tänu olemasolevatele teadmistele loodusest ja keskkonnast pole ühiskonna liikmed vastuvõtlikud pahatahtlikule keskkonnaalasele väärinfole ja müütidele.

✓ Keskkonnateadlikkuse ja –hariduse korraldus

Keskkonnahariduse ja -teadlikkuse edendamine toimub koostöiselt ja võrgustikupõhiselt, tagades keskkonnaalaste teadmiste ja õppimisvõimaluste kättesaadavuse üle Eesti.

KLIIMAMINISTEERIUM

Mis on tegevuskava eesmärk?

Keskkonnateadlik mõtteviis ja keskkonnahoidlik käitumine on saanud normiks kõigis eluvaldkondades.

KLIIMAMINISTEERIUM

Aitäh!

jane.marmor@kliimaministeerium.ee

